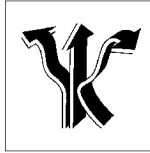

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

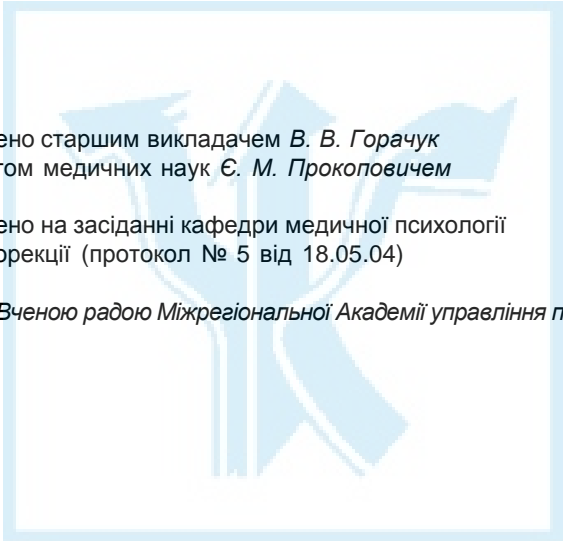
МАУП

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я”
(для спеціалістів, магістрів)**

МАУП

Київ 2005

Підготовлено старшим викладачем *В. В. Горачук*
і кандидатом медичних наук *Є. М. Прокоповичем*

Затверджено на засіданні кафедри медичної психології
та психокорекції (протокол № 5 від 18.05.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Горачук В. В., Прокопович Є. М. Навчальна програма дисципліни
“Організація охорони здоров’я” (для спеціалістів, магістрів). — К.: МАУП,
2005. — 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Організація охорони здоров’я”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми для контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Перед організацією охорони здоров'я в Україні гостро поставили проблеми щодо поліпшення здоров'я населення та реформування галузі відповідно до вимог сьогодення. Для їх вирішення необхідно розробити і реалізувати стратегію розвитку галузі, в основу якої мають бути покладені політика Всесвітньої організації охорони здоров'я, досвід прогресивних країн, політичні завдання розбудови нашої держави та сучасні знання щодо методів управління.

У світовій практиці відомо три критерії оцінки ефективності організації охорони здоров'я: по-перше, стан здоров'я людей у суспільстві; по-друге, ступінь захисту громадян від фінансового ризику на випадок захворювань; по-третє, задоволення потреб окремої людини і суспільства загалом щодо охорони здоров'я і медичної допомоги. Запропонована програма підготовки спеціалістів і магістрів у галузі охорони здоров'я системно охоплює перелічені питання і спрямована на здобуття знань з визначення основних типів організації охорони здоров'я, розуміння реальних проблем, які виникають в організації охорони здоров'я, і шляхи їх вирішення, вміння застосовувати основні методи аналізу організації охорони здоров'я, обґрунтовувати заходи з удосконалення та реформування системи охорони здоров'я, використовувати практику зарубіжних країн у цій галузі.

Для вивчення програми пропонуються такі форми навчання: проблемна лекція, семінарське заняття, контрольна робота.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я”

№ пор.	Назва розділу і теми
1	<i>I. Державна політика і стратегія в галузі охорони здоров’я</i> Основи державної соціальної та гуманітарної політики в Україні
2	Основи державної політики і стратегії в галузі охорони здоров’я в Україні
3	Міжнародний досвід формування державної політики в галузі охорони здоров’я
	<i>II. Аналіз організації системи охорони здоров’я в Україні та інших державах світу</i>
4	Здоров’я людини і здоров’я населення як системні категорії. Визначення стану здоров’я населення
5	Організація системи охорони здоров’я в Україні
6	Загальнодержавні, галузеві та міжгалузеві механізми управління охороною здоров’я в Україні
7	Порівняльний аналіз зарубіжних систем охорони здоров’я населення
	<i>III. Міжнародне співробітництво в галузі охорони здоров’я</i>
8	Роль і значення міжнародного співробітництва в галузі охорони здоров’я
9	Діяльність Всесвітньої організації охорони здоров’я (ВООЗ)

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я”

Розділ I. Державна політика і стратегія в галузі охорони здоров’я

Тема 1. Основи державної соціальної та гуманітарної політики в Україні

Основи державної соціальної політики в Україні в умовах економіки перехідного періоду. Система суспільного добробуту. Мета та фактори формування системи суспільного добробуту. Захист навколишнього середовища. Збереження і раціональне використання природних ресурсів.

Література [4; 9]

Тема 2. Основи державної політики і стратегії в галузі охорони здоров'я в Україні

Основні проблеми державної політики в галузі охорони здоров'я в Україні. Концепція та стратегічні напрями перебудови охорони здоров'я в Україні. Законодавчі та нормативні засади охорони здоров'я в Україні.

Література [6; 13]

Тема 3. Міжнародний досвід формування державної політики в галузі охорони здоров'я

Сучасна світова та європейська політика і стратегія в галузі охорони здоров'я. Програма Всесвітньої організації охорони здоров'я “Здоров'я для всіх у XXI столітті”.

Література [11]

Розділ II. Аналіз організації системи охорони здоров'я в Україні та інших державах світу

Тема 4. Здоров'я людини і здоров'я населення як системні категорії. Визначення стану здоров'я населення

Поняття про індивідуальне і громадське здоров'я. Інтеграція індивідуального здоров'я і здоров'я нації. Здоровий спосіб життя як шлях забезпечення особистого здоров'я. Медико-соціальні проблеми шкідливих звичок населення. Медико-соціальні засади громадського здоров'я. Роль галузей суспільного життя у формуванні громадського здоров'я. Географія здоров'я в Україні. Кількісна оцінка стану здоров'я населення. Взаємозв'язок показників, що визначають стан здоров'я населення. Вплив особливостей перехідного періоду в економіці та громадянському суспільстві на стан здоров'я населення. Екологігенні захворювання. Сучасні стресогенні фактори і здоров'я населення. Демографічні показники. Демографічні проблеми в Україні. Медико-соціальні аспекти демографічної кризи в Україні.

Література [1–3; 9]

Тема 5. Організація системи охорони здоров'я в Україні

Побудова системи охорони здоров'я в Україні, її особливості в перехідному періоді: погіршення доступності медичної допомоги для широких верств населення; підвищення платності в соціально неприйнятних формах; повільні темпи впровадження прогресивних форм медичного обслуговування. Функції системи охорони здоров'я в забезпеченні здоров'я населення: медична допомога і збереження здоров'я. Швидка медична допомога. Амбулаторно-поліклінічна допомога. Первинна медико-санітарна допомога на засадах сімейної медицини. Самостійна лікарська практика. Стаціонарна допомога. Стаціонарзамінні форми надання медичної допомоги. Санаторно-курортне забезпечення. Розвиток системи реабілітації. Санітарно-освітні заклади і гігієнічне навчання населення. Формування засад здорового способу життя. Медична освіта та наука, взаємовідносини з медичною практикою. Принципи реформування системи охорони здоров'я в Україні. Спрямування реформ у системі охорони здоров'я на превентивні заходи. "Пульс України". Програма і пропозиції. Програма "Україна-2010". Ресурси системи охорони здоров'я в Україні. Удосконалення кадрової політики. Основні джерела фінансування. Економічні проблеми охорони здоров'я. Матеріально-технічне забезпечення закладів охорони здоров'я. Основи попиту і пропозиції медичних послуг.

Література [6–8; 13; 15; 16; 18]

Тема 6. Загальнодержавні, галузеві та міжгалузеві механізми управління охороною здоров'я в Україні

Сучасні концепції формування і збереження здоров'я населення засобами державного управління. Впровадження принципу децентралізації з урахуванням регіональних особливостей при збереженні чіткої управлінської вертикалі. Роль системи управління охороною здоров'я у формуванні та збереженні індивідуального здоров'я в побуті і на роботі. Концепція охорони здоров'я популяції. Управління медичними закладами, яке забезпечує досягнення медичної та економічної ефективності. Управління якістю медичної допомоги. Суть процесу стратегічного

планування, розробка основних цілей і завдань, стратегія впровадження, очікувані результати. Аналіз роботи. Роль недержавних, громадських професійних організацій в реалізації державної політики в галузі охорони здоров'я. Міжнародні програми управління станом здоров'я: програми ВООЗ "Здоров'я для всіх" і "Здоров'я-21". Національні програми здоров'я. Нові технології охорони здоров'я. Роль керівника в організації охорони здоров'я.

Література [1; 2; 10; 11]

Тема 7. Порівняльний аналіз зарубіжних систем охорони здоров'я населення

Типи систем охорони здоров'я. Тенденції їх розвитку. Підсистеми охорони здоров'я. Тенденції і досвід реформування систем охорони здоров'я зарубіжних країн.

Література [7; 14; 15]

Розділ III. Міжнародне співробітництво в галузі охорони здоров'я

Тема 8. Роль і значення міжнародного співробітництва в галузі охорони здоров'я

Використання відповідного зарубіжного досвіду для організації та управління системою охорони здоров'я в Україні. Визначення основних тенденцій стратегії і тактики реформування системи охорони здоров'я.

Література [11; 12]

Тема 9. Діяльність Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ)

Всесвітня організація охорони здоров'я: функції, діяльність. Всесвітня декларація з охорони здоров'я. Основи політики досягнення здоров'я для всіх в Європейському регіоні.

Література [11]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Навчальним планом передбачено контроль засвоєння знань у вигляді виконання контрольної роботи реферативного типу і складання комплексного іспиту.

Мета контрольної роботи з дисципліни “Організація охорони здоров’я” — виявити ступінь засвоєння студентами основних понять і принципів у сфері організації і управління охороною здоров’я, використання зарубіжного досвіду охорони здоров’я в Україні.

Варіант контрольної роботи визначає викладач.

ТЕМИ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Вплив перехідного періоду в економіці країни на систему суспільного добробуту. Основні напрями соціально-економічного розвитку суспільства в сучасних умовах.
2. Основні проблеми державної політики в галузі охорони здоров’я. Законодавчі та нормативні засади охорони здоров’я в Україні.
3. Ієрархія державного управління охороною здоров’я. Повноваження на різних рівнях упровадження державної політики в галузі охорони здоров’я.
4. Використання міжнародного досвіду формування державної політики в галузі охорони здоров’я.
5. Програма ВООЗ “Здоров’я для всіх у XXI столітті”.
6. Сучасна концепція індивідуального і громадського здоров’я. Сучасні уявлення про принципи охорони здоров’я.
7. Концепція та моделі формування здорового способу життя.
8. Концепція охорони здоров’я популяції.
9. Кількісна оцінка стану здоров’я населення за результатами популяційних досліджень. Взаємозв’язок показників стану здоров’я.
10. Основи демографічної статистики, її використання для аналізу стану здоров’я населення.
11. Побудова системи охорони здоров’я в Україні, її особливості в перехідному періоді суспільства.
12. Функції системи охорони здоров’я. Основні види медичної допомоги. Діяльність зі збереження здоров’я населення.

13. Принципи реформування системи охорони здоров'я в Україні.
14. Ресурси системи охорони здоров'я. Основні джерела фінансування.
15. Основи попиту і пропозиції медичних послуг.
16. Порівняльний аналіз зарубіжних систем охорони здоров'я населення.
17. Тенденції і досвід реформування систем охорони здоров'я зарубіжних країн.
18. Сучасні концепції формування і збереження здоров'я населення засобами державного управління.
19. Роль системи управління охороною здоров'я у формуванні та збереженні індивідуального і громадського здоров'я населення.
20. Управління медичними закладами, яке забезпечує досягнення медичної та економічної ефективності.
21. Роль недержавних, громадських професійних організацій в реалізації державної політики в галузі охорони здоров'я.
22. Міжнародні програми управління станом здоров'я.
23. Національні програми здоров'я.
24. Роль керівника в організації охорони здоров'я.
25. Роль і значення міжнародного співробітництва в галузі охорони здоров'я.
26. Функції і діяльність Всесвітньої організації охорони здоров'я.
27. Всесвітня декларація з охорони здоров'я.
28. Основи політики досягнення здоров'я для всіх в Європейському регіоні.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основи державної соціальної політики в умовах економіки перехідного періоду.
2. Сучасна державна політика в галузі охорони здоров'я.
3. Законодавчі та нормативні засади охорони здоров'я в Україні.
4. Сучасна світова та європейська політика і стратегія в галузі охорони здоров'я.

5. Використання міжнародного досвіду формування державної політики в галузі охорони здоров'я.
6. Обґрунтування програми Всесвітньої організації охорони здоров'я "Здоров'я для всіх у XXI столітті".
7. Основні поняття індивідуального та громадського здоров'я населення.
8. Нові уявлення про принципи охорони особистого та громадського здоров'я.
9. Концепція та моделі формування здорового способу життя.
10. Державні, галузеві та міжгалузеві механізми підтримки охорони здоров'я популяції.
11. Нові технології здоров'я.
12. Епідеміологічні дослідження з метою вивчення поширеності, причин та умов виникнення захворювань.
13. Основи демографічної статистики, використання для аналізу стану здоров'я населення.
14. Кількісна оцінка стану здоров'я населення.
15. Взаємозв'язок показників стану здоров'я населення.
16. Вплив перехідного періоду суспільства в умовах ринкової економіки на стан здоров'я населення України.
17. Сучасні стресогенні фактори і стан здоров'я населення.
18. Негативний вплив екологічних факторів на стан здоров'я населення.
19. Використання сучасної техніки і стан здоров'я населення.
20. Шкідливі звички — медико-соціальна проблема в Україні в перехідний період.
21. Основні демографічні показники: народжуваність, смертність населення, статево-вікові особливості, очікувана тривалість життя.
22. Демографічна криза в Україні.
23. Побудова системи охорони здоров'я в Україні, її особливості в перехідному періоді суспільства.
24. Основні функції системи охорони здоров'я.
25. Організація медичної допомоги населенню.
26. Види медичної допомоги.
27. Швидка медична допомога, організація діяльності, наступність у роботі з амбулаторно-поліклінічними та стаціонарними закладами.

28. Первинна медико-санітарна допомога, особливості діяльності в перехідний період суспільства.
29. Надання первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини.
30. Самостійна лікарська практика.
31. Стаціонарна допомога населенню.
32. Стаціонарзамінні форми надання медичної допомоги.
33. Санаторно-курортне та відновлювальне лікування.
34. Надання медичної допомоги дітям.
35. Надання медичної допомоги людям похилого віку.
36. Надання медичної допомоги населенню груп “соціального ризику”.
37. Нові технології медичної допомоги.
38. Форми збереження здоров'я населення.
39. Гігієнічне навчання населення.
40. Роль медичної освіти та науки в організації охорони здоров'я.
41. Принципи реформування системи охорони здоров'я в Україні.
42. Спрямування реформ на превентивні заходи.
43. Програми “Пульс України”, “Україна-2010”.
44. Використання міжнародного досвіду реформування системи охорони здоров'я.
45. Ресурси системи охорони здоров'я.
46. Вдосконалення системи кадрового забезпечення галузі охорони здоров'я.
47. Основні джерела та механізми фінансування галузі охорони здоров'я.
48. Матеріально-технічне забезпечення закладів охорони здоров'я.
49. Ринок медичних послуг.
50. Сучасна система управління охороною здоров'я.
51. Роль системи управління охороною здоров'я у формуванні та збереженні індивідуального та громадського здоров'я.
52. Ієрархія державного управління охороною здоров'я, повноваження на різних рівнях упровадження державної політики.

53. Управління медичними закладами, що забезпечує досягнення медичної та економічної ефективності.
54. Роль недержавних, громадських професійних організацій в реалізації державної політики в галузі охорони здоров'я.
55. Сучасні концепції формування і збереження здоров'я населення засобами державного управління.
56. Міжнародні програми управління станом здоров'я.
57. Національні програми здоров'я.
58. Роль керівника в організації охорони здоров'я.
59. Порівняльний аналіз зарубіжних систем охорони здоров'я.
60. Роль і значення міжнародного співробітництва в галузі охорони здоров'я.
61. Міжнародне співробітництво в галузі охорони здоров'я.
62. Функції і діяльність Всесвітньої організації охорони здоров'я.
63. Всесвітня декларація з охорони здоров'я.
64. Основи політики досягнення здоров'я для всіх в Європейському регіоні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Апанасенко Г. Л., Попова Л. П.* Медицинская валеология. — К.: Здоровья, 1998. — 248 с.
2. *Биглхол Р., Бонина Р., Кьельстрем Т.* Основы эпидемиологии / ВОЗ. — М.: Медицина, 1994. — 258 с.
3. *Валеология* — наука про здоровий спосіб життя. — К.: Знання, 1996. — 336 с.
4. *Державна політика: аналіз та механізми її впровадження в Україні: Навч. посіб. / За ред. В. А. Ребкала.* — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 230 с.
5. *Забезпечення якості медичного обслуговування / Л. Д. Браун, М. Ф. Лінн, Н. Рафек, Т. Хетцель.* — 1996. — 73 с.
6. *Конституція України.* Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // ВВР України. — 1996. — № 30.

7. *Концепція розвитку охорони здоров'я населення України:* Затв. Указом Президента України від 7 грудня 2000 р. № 1313/2000.
8. *Магуайр Е., Гендерсон Д., Муні Г.* Економіка охорони здоров'я: Пер. з англ. / За ред. І. М. Солоненка. — К.: Основи, 1998. — 314 с.
9. *Нагорна А. М., Хижняк В. А.* Екологія і здоров'я. — К.: Здоров'я, 1996.
10. *Охорона громадського здоров'я: управлінські аспекти:* Навч. посіб. / Л. Жаліло, І. Солоненко, Б. Волос та ін. — К.: Вид-во УАДУ, 2001. — 142 с.
11. *Салтман Р. Б., Фигейрас Дж.* Реформи системы здравоохранения в Европе. Анализ современных стратегий: Пер. с англ. — М.: Медицина, 2000. — 432 с.
12. *Солоненко Н.* Фінансування охорони здоров'я: міжнародний досвід // Вісн. УАДУ. — 1996. — № 9. — С. 186–201.
13. *Стратегічні напрями розвитку охорони здоров'я в Україні:* Моногр. / Л. І. Жаліло та ін.; За ред. В. М. Лехан. — К.: Сфера, 2001. — 176 с.
14. *Ткачук В. Г., Хапко В. Е.* Медико-социальные основы здоровья. — К.: МАУП, 1999. — 86 с.
15. *Формування здорового способу життя:* Навч. посіб. / О. Яременко, Л. Жаліло, І. Солоненко та ін. — К.: Укр. ін-т соц. дослідж., 2000. — 210 с.
16. *Шейман И. М.* Реформа управления и финансирования здравоохранения. — М.: Русь, 1998. — 332 с.
17. *Шершньова З. Є., Оборська С. В.* Стратегічне управління. — К., 1999. — 384 с.
18. *Шортел С., Калюжний А.* Менеджмент в охороні здоров'я: Пер. з англ. / За ред. І. М. Солоненка. — К.: Основи, 1998. — 500 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Організація охорони здоров’я”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Організація охорони здоров’я”	4
Вказівки до виконання контрольної роботи	8
Теми для контрольних робіт	8
Питання для самоконтролю	9
Список рекомендованої літератури	12

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп’ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП

Зам. № ВКЦ-1822

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП